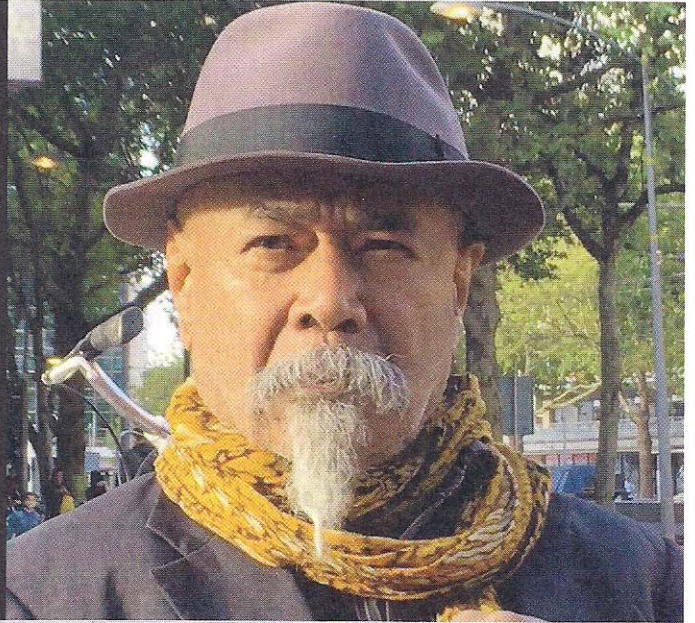

Frans Lopulalan
1953-2020

Debuutroman werd Moluks monument

Gerlof Leistra

In 1985 debuteerde de Molukse schrijver Frans Lopulalan op zijn 31ste bij uitgeverij In de Knipscheer met de autobiografische roman *Onder de sneeuw een Indisch graf*. In kraakheldere taal vol hartverscheurende details beschrijft hij zijn jeugd in het kamp in Woerden en de rol van zijn dominante vader, een voormalige KNIL-militair die model staat voor alle Molukse vaders. Het boek werd een klassieker in de Indische literatuur. In 1994 volgde de bundel *Dakloze herinneringen*. Hoewel Lopulalan schriften vol schreef, bleef een grote roman daarna uit.

‘Zijn debuut kwam bij mij heel erg binnen,’ zegt Ernst Jansz (72), schrijver en voormalig muzikant van de succesvolle band Doe Maar. ‘Ik werd geraakt door zijn woordkeus, de volgorde van de woorden en herkende meteen een groot schrijver. Na het overlijden van Hugo Claus en Jan Wolkers was Frans Lopulalan voor mij de grootste nog levende Nederlandstalige schrijver. Natuurlijk heeft hij niet véél geschreven, maar het gaat erom wat die woorden met je doen.’

Frans Lopulalan – partner van Cindy Smits en vader van vier kinderen – overleed woensdag 28 oktober in een hospice aan de gevolgen van longkanker. Hij werd 66 jaar.

Het kamp in Woerden werd verruild voor een doorzonwoning in de Molukse wijk in Leerdam toen Lopulalan acht was. Zijn vader zou nooit aarden in Nederland. Op zijn negentiende, een jaar na de dood van zijn vader, vertrok Lopulalan naar Utrecht om andragologie en filosofie te studeren. Hij werkte als barman in 't Pandje, een legendarisch nachtcafé in de binnenstad, en later als conciërge van de muziekschool in Zeist. Maar hij voelde zich vooral schrijver.

Cindy Smits (62) leerde Lopulalan kennen in 1985 toen ze hem voor het *Indonesia Holland Magazine* interviewde over zijn debuut. Bijna 25 jaar later las hij voor in een openbare bibliotheek en herkende haar meteen. ‘In 2011 wilde hij workshops creatief schrijven organiseren. Die gaven

we bij mij thuis. Op 12 april 2012 hadden we onze eerste date. Frans was een heel sterke persoonlijkheid.’

Uitgever en redacteur Jos Knipscheer was voor hem meer dan een mentor. Ze maakten samen lange strandwandelingen en spraken uitvoerig over het literaire werk. Toen Knipscheer in 1997 overleed, was Lopulalan volgens Smits zijn maatje en sparringpartner kwijt. ‘Frans was schrijver. Dat schrijfproces speelde zich vooral af in zijn hoofd. Hij publiceerde columns in *Archipel Magazine* en hield een blog bij. Zijn boek *Dakloze herinneringen* was aangekondigd als notities van een schrijver tussen twee romans in. Maar die tweede roman is er nooit gekomen.’

Lopulalan had behoefte aan een nieuw klankbord, zegt Alfred Birney (69), die twee jaar na hem bij In de Knipscheer debuteerde. ‘Hij stelde een briefwisseling voor, maar dat hield ik niet vol. In zijn columns kon Frans reageren en ageren, maar echt schrijven lukte niet meer. Er zat nog veel woede en frustratie in hem over het lot van de Molukkers.’

Lopulalan wilde na zijn debuut over zijn vader – ‘of, zoals hij zelf zei, over de vader die hij gehad had willen hebben’ – in een roman zijn moeder in kaart brengen. ‘Maar hij durfde het niet. Zijn moeder was voor hem nog belangrijker dan zijn vader. Frans leed aan een *writer's block*, maar heeft met zijn debuut een monument nagelaten.’

Terwijl Lopulalan zich volgens zijn partner Cindy afzijdig hield van de Molukse wereld, verkeerde hij volgens haar graag in gezelschap van kunstenaars, muzikanten en schrijvers. Met hen voelde hij een diepe verwantschap. Ernst Jansz herkende net als Birney de boosheid in

Lopulalan. ‘Maar onder die boosheid zag ik wat een beminnelijke en lieve man hij was. Zijn laatste dagen in het hospice wilde hij schrijvend doorbrengen. Door zijn woorden en persoonlijkheid zit Frans voorgoed in mijn hart.’

‘Onder die boosheid
zag ik hoe lief en
beminnelijk hij was’